

Rolul și importanța transporturilor în dezvoltarea economiei naționale.

Autor: Osipov Diana lector superior

Universitatea Tehnică a Moldovei

***Abstract:** Prin activitatea de transport se realizează deplasarea în spațiu a bunurilor sau a oamenilor în vederea satisfacerii nevoilor materiale și spirituale ale societății omenești. Rolul și importanța transporturilor pot fi evidențiate prin analiza relațiilor acestora cu diversele aspecte economice, sociale și politice ale activității membrilor societății. Sistemul de transport are o structură deosebit de complexă. Criteriile principale care definesc structuri specifice în transporturi sunt cele tehnice, teritoriale, tehnologice și administrative.*

***Cuvinte Cheie :** Transport, management, economie, eficacitate, eficiența.*

Prin activitatea de transport se realizează deplasarea în spațiu a bunurilor sau a oamenilor în vederea satisfacerii nevoilor materiale și spirituale ale societății omenești. Rolul și importanța transporturilor pot fi evidențiate prin analiza relațiilor acestora cu diversele aspecte economice, sociale și politice ale activității membrilor societății.

O examinare a modului cum se desfășoară transportul de călători și mărfuri ne duce repede la constatarea că tehnica actuală în domeniu pune la dispoziția economiei naționale și a populației o gamă foarte largă de mijloace și felurite moduri de a organiza activitatea. Totodată, concluzia este că ramura transporturilor, ramură de bază a economiei naționale, își poate îndeplini rolul numai dacă i-se alocă o parte a resurselor umane și materiale ale societății: forță de muncă, mijloace tehnice, combustibili, energie și materiale.

Rolul și locul transporturilor în economia națională este bine cunoscut. Alături de cele trei ramuri ale producției materiale ale societății umane: industria extractivă, agricultura (împreună cu zootehnia) și industria prelucrătoare a materiilor prime furnizate de primele două, transporturile constituie a patra ramură a producției materiale. Rolul lor constă în a deplasa materiile prime și semifabricatele de la producători la consumatorii industriali sau publici, transformând astfel valoarea potențială a bunurilor în valoare de întrebuințare. Astfel, de exemplu, grâul de siloz devine valoare de întrebuințare (publică), pâinea pusă la dispoziția populației, la centrele de vânzare, numai după ce acesta a fost transportată la moară, apoi făina a fost transportată la brutării, iar apoi pâinea a fost transportată, la centrele de vânzare. Tot așa, mierele devine valoare de întrebuințare numai după ce acesta a fost transportat la punctele de colectare, iar de acolo în partide mari sunt deja transportate către uzinei de fabricare a diferitor produse care se folosesc în domeniul alimentar cum ar fi suc, magiun, etc. Se poate constata că practic nu există vreo activitate de producție materială, care într-un fel sau altul, într-o măsură mai mare sau mai mică, să nu fie legată și condiționată de transporturi.

Materiile prime dobândite prin extracție din natură sau prin cultivare din agricultură, se transportă la unitățile industriei prelucrătoare, care realizează în incinta lor valori de întrebuințare potențiale. Acestea apoi se transportă la consumatorii publici sau industriali, devenind astfel valoare de întrebuințare efectivă. Având în vedere, pe de o parte, importanța deosebită a transporturilor pentru bunul mers al producției materiale, iar pe de altă parte cheltuielile determinate de acestea, se poate formula esența problematicei transporturilor satisfacerea integrală în bune condiții a cerințelor de transporturi ale economiei naționale și ale populației, cu minimum de cheltuieli materiale și bănești. Realizarea acestor obiective solicită o bună cunoaștere a unei sfere extrem de largi de aspecte tehnice, tehnologice, energetice, economice și organizatorice de natură strategică, tactică și practică și a unor metode de conducere moderne, capabile să ducă la rezolvarea problemelor la nivelul exigențelor actuale.

Complexitatea deosebită a sistemului de transport al țării, chemat să satisfacă cerințele de transport de persoane și mărfuri, interne și internaționale ale economiei naționale și populației, face necesară abordarea criterială a analizei structurii sistemului și a interdependenței dintre elementele (subsistemele) componente. O astfel de abordare, care va fi expusă pe scurt în cele ce urmează, scoate în evidență subsistemele tehnice componente, cum sunt calea ferată, transportul rutier, transportul fluvial, maritim, aerian etc., repartizarea teritorială a acestora, subordonarea administrativă, precum și tehnologia

monomodală (directă) sau multimodală, (transporturi combinate) a efectuării transporturilor. Alături de analiza criterială a sistemului mai este necesară și efectuarea unei analize a proprietăților tehnice, economice și energetice a subsistemelor tehnice, de care trebuie să se țină seama în stabilirea strategiei generale de dezvoltare a transporturilor și optimizarea funcționării sistemului.

Deși o formalizare matematică globală a sistemului de transport este departe de a fi realizată, trebuie evidențiat faptul că abordarea sistemică a acestuia a deschis multe căi de cunoaștere a mecanismelor sistemului și de stabilire a măsurilor care conduc la îmbunătățirea rezultatelor de ansamblu a activității de transporturi. În acest context trebuie remarcat că noutatea esențială în domeniul conducerii transporturilor la nivel superior, constă în înțelegerea faptului că diferitele sisteme de transport (cale ferată, auto etc.) sunt de fapt subsisteme ale sistemului de transport, și ca urmare, fără a neglija problemele optimizării traiectoriilor de dezvoltare ale acestora, trebuie tratate și rezolvate problemele de optimizare ale sistemului în ansamblu, problematica cărui are un volum mai mare decât suma problematicilor subsistemelor. Sistemul de transport are o structură deosebit de complexă. Criteriile principale care definesc structuri specifice în transporturi sunt cele tehnice, teritoriale, tehnologice și administrative.

Aspecte economice

Dezvoltarea schimbului de produse și activități pe plan național și internațional prin contribuția nemijlocită a transportului evidențiază următoarele aspecte economice mai importante:

- fără transporturi, posibilitățile de a face comerț ar fi fost limitate strict la piața locală. Pe măsura dezvoltării și perfecționării mijloacelor de transport, piața a putut fi extinsă în cadrul național și internațional, sporind capacitatea de absorbție a acesteia.
- transportul a făcut și face posibil un schimb mai bun între cererea și oferta pentru diverse mărfuri pe plan național și internațional. Excedentul de produse din anumite zone poate acoperi acum mai bine cererea de produse deficitare în alte zone.
- pe măsură ce zonele care oferă produse similare se largesc, concurența dintre vânzători crește și tinde să țină prețurile la niveluri rezonabile. Fiecare cumpărător va avea un număr mai mare de furnizori potențiali care să concureze între ei, iar posibilitatea unor aranjamente de prețuri ridicate între aceștia este puțin probabilă.
- este facilitată și încurajată specializarea în activitatea de producție și comercializare. Colectivitățile umane se vor concentra în exploatarea resurselor naturale pe care le au la îndemână din abundență, în prelucrarea lor, știind că nevoile de alte produse vor putea fi satisfăcute prin schimbul cu alte produse și transportul lor de la o anumită distanță. Astfel devine posibilă crearea unor capacități de producție puternice, cu costuri reduse pe unitatea de produs, în condiții de rentabilitate și eficiență economică.
- schimbul de mărfuri pe plan intern și internațional face necesară deplasarea oamenilor în interes de afaceri, transportul de documente comerciale și schimbul valutar, organizarea de târguri și expoziții, participarea la activitatea diverselor organizații economice internaționale.

Aspectele sociale

Aspectele sociale pe care le generează activitatea de transport se referă, în principal, la următoarele:

- deplasarea liberă a oamenilor, schimbul de idei și de experiență contribuie la îmbogațirea tezaurului universal al gândirii și cunoașterii umane.
- pe măsura dezvoltării și perfecționării transporturilor s-a extins activitatea de turism pentru odihnă și recreere sau în scopuri terapeutice atât în plan intern, cât și internațional.

Aspectele politice

Aspectele politice pe care le generează dezvoltarea transportului vizează, în principal:

- întărirea economiei naționale prin înlăturarea limitelor impuse de distanța dintre centrele economico-sociale și circulația rapidă, operativă a mărfurilor și persoanelor.
- implementarea politicii de amplasare a forței de producție pe teritoriul țării.
- întărirea capacității de apărare a țării.

Bibliografie

1. Tudor Alcaz, Managementul transporturilor. Complexul de transport, U.T.M., Chișinău 2006;
2. http://unctad.org/en/PublicationsLibrary/rmt2012_en.p
3. www.statistica.md
4. www.gifp.md